

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercurca si Sambet'a, F'óica una data pe septamana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 15 fl. sun. pe unu anu séu 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 80 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicar

Nr. 87.

Brasiovu, 3. Noembre 1862.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Sciri oficióse.

Legea finantiaria pentru an. administrativu 1862 din 2. Noembre cu putere pentru totu Imperiulu.

Noi Franciscu Josifu I. din grati'a lui Dumnedieu Imperatulu Arstriei, rege Ungariei, Boemiei, Lombardiei, Venetiei s. a. s. a. titulus magnus

Cu priviintia la otarirea nóstra, ce amu descoperitu in 17. si 19. Dec. 1861 ambeloru case ale senatului nostru imperiale, cu invoirea loru si relative conformu cu § 13 alu legii fundamentali din 26. Fauru 1861 aflamu a ordiná precumu urméza:

Art. I. Recerinti'a statului pentru an. administrativu 1862 se ficséza pentru tóte ramurile de spese in sum'a de 388 mil. 772,222 fl. 94 cr., din care sumele ce sau facutu evidente in partea dintaiu a preliminarului de statu cadu pe singuraticiele rubrici principale, despartiamente si subdespartiamente.

Art. II. Din recerinti'a de statu ficsata in art. I este acoperita prin constatórele contributiunii si dari indirecte (un'a cu impozitele extraordinarie in mesur'a de pana acum'a) apoi si priu alte ramuri de venituri ale statului o suma de 294 mil. 650,334 fl. De aci cadu cá venituri si erogate pentru singuraticiele rubrici principali si despartiamente, acele sume, ce sunt aretate in a doua parte a urmatoriului preliminaru de statu.

Art. III. Sumele ficsate la recerinti'a pentru singuraticiele rubrici principale, despartiamente si subdespartiamente, cu singur'a exceptiune a lefeloru de disponibilitate ale amploiatiloru si servitoriloru se potu intrebuintá, numai in aceea rubrica principale, despartiamentu si subdespartiamentu.

Art. IV. Sumele ce sunt la acoperire cá erogate ficsate la vreo rubrica principala séu despartiamentu.

Art. V. Spre acoperirea deficitului ce sau aretatu in an. administrativu 1862 de 94 mil. 121,888 fl. 94 cr. corespundietóri'a mesura se reserva pentru o lege speciala.

Art. VI. Cu punerea in lucrare a legeri presente este in-sarcinatu ministeriulu de finança.

Vien'a in 2. Noembre (c. n.) 1862.

Franciscu Josifu m. p.

Archiduce Rainer m. p.

Plener m. p.

— Scrisórea Esc. Sale D. regescu cancelariu aulicu transilvanu cont. N a d á s d y catra Esc. Sa D. com. supremu M. C. cont. Montenuovo. Nr. 4381, 1862.

Mai. Sa c. r. apostolica s'a induratu prégratiosu cu préinalt'a decisiune din 3. Noembre a. tr. a aplacidá pentru locuitorii comunei Gurariului nenorociti prin epizootii si focu unu imprumutu fara interesu de díece mii fiorini (10,000) v. a. pe lenga asigurarea impotecaria si platirea in rate de díece ani, si celoru mai seraci, necapaci de cautiune locuitori o suma ajutatória de doue mii (2000) fiorini v. a. din préinalt'a vestieria.

Despre cuprinsulu acestei préinalte decisiuni, amu onóre a Ve face necesari'a impartasire cu priviintia la telegramulu, ce a sositu sub 8. Sept. a. c. Nr. 597 catra adiutantur'a generala a Maiestatei Sale Imperatului si de aeolo tramisu aicea cu not'a din 8. Sept. a. c. Nr. 3135 spre placut'a cunoscintia cu acelu adausu, ca totuodata pentru esecutarea préinalte decisiuni, ce s'a amintitu cu tóta devotiunea, s'a emisu necesari'a dispositiune catra regesoulu gubernu.

Vien'a, 5 Noembre 1862.

N a d á s d y.

Institutu de creditu ipotecariu.

(Urmare din Nru tr.)

Dupa acestea trecura mai multí ani, intru carii cestiunea creditului si a bancei ipotecarie aici

in Ardealu fú data mai cu totulu uitarii. Intr'aceea ministeriulu austriacu chiamá in a. 1850 pe Esc. Sa dn. baronu Franciscu Kemény si pe dn. Joanu Gál la Vien'a spre a se consultá cu ei despre deslegarea cestiunii urbariale. In a. 1851 principele Carolu Schwarzenberg fú denumitu gubernatoru militaru si civilu alu Ardealului. Acesta inca fiindu la Vien'a intrebá pe dn. J. Gál despre opiniunea sa, cumu s'aru poté ajutá proprietarii cei pagubiti, eara elu propuse indata atunci infiintierea unei bance ipotecarie. Gubernatorulu ei placú acésta idea, o impartasi in cercurile mai inalte, dupa care dn. Gál fú chiamatu la ministrulu afaceriloru din laintru si alu finantieloru spre ai ascultá opiniunea si mai bine. Intr'aceea din desdaunarea urbariala se a-lesc prea puçinu; cu alte cuvinte: in Ardealu nu avea de unde se intre sume mai insemnatóre in circulatiune. In Octobre alu a. 1851 gubernatorulu Schwarzenberg conchiamá la Sibiiu o comisiune cu scopu de a elabora unu planu pentru infiintierea unei bance ipotecarie. Din partea magiariloru au fostu in ceea comisiune J. Gál, Dionisie Kozma, Gavriilu Bethlen batranulu, Ladislau Baresai si repausatulu Mih. Balla.

Acésta comisiune tienú mai multe siedintie in decursulu catorva luni, ea pregatí planulu si statutele fundamentale pentru banca, dupa care apoi gubernatorulu, cu scopu de a se censurá acelu operatu, compuse o alta comisiune mai numerósa din membrii de atunci ai gubernului si din alti barbati de incredere sub presiedinti'a sa. Intr'aceea din partea unoru burocrati sasi inca pe atunci se aratá opusetiune in contra bancei ipotecarie, ce erá se se infiintieze pentru Ardealu, ceea ce apoi sub activitatea comisiunii mai numeróse s'a si desvoltatu pe deplinu. Aici se cuvine a insemná, ca natiunea sasésca inainte de a. 1848 prin solidaritatea, intieptiunea, calcularea drépta, eara mai vertosu prin modesti'a sa (sciuse) a'si tiené afacerile sale in ordine buna si ajunsese a fi in Ardealu un'a din cele mai in-floritóre, colonie ale natiunii germane, dupa an. 1848 inse tocma in contrastu cu acestea insusiri strabune pe cativa membrii fruntasi ai sei ii coprinse o trufia desiérta, in catu ei isi pretiuiá puterile mai pre susu de ale altora, de unde apoi urmá, cá acelu corifei ai sasiloru lea intratu in capaçina, cumuca ei ar fi in stare de a conduce tóte afacerile Transilvaniei, de ale formá (folosi mai bine) in propriulu loru interesu, eara apoi mosiile proprietariloru nostrii ingropati in datorii, ajunsí la mare ticalosia ale cumpará pe cate unu pretiu de batujocura. Noi reptimu aici, cumca cele dise le intarimu numai despre cativa membrii ai natiunii sasasi, pentruca apoi mai cunóscemu si de altii multi, carii traindu impreuna cu natiunile magiar'a, seeu'a si roman'a credu asia, cá impartasinduse din un'a si aceiasi prosperitate a patriei tocma prin acésta isi voru asigurá si prosperitatea natiunii loru; asiá, barbati de aceea, carii sciú apretiuu dreptu puterile natiunii loru si vedu prea bine, ca cu atatea poteri sasii se afla in stare de a'si conserva esistinti'a loru, nicidecumu inse si in stare de a poté absórbe in sinesi pe alte nationalitati cumu si averile si tóta prosperitatea loru.

In comisiunea cea mare proieptulu infiintarii unei bance ipotecarie intimpiná greutati mai vertosu din cau-

s'a aviticitatii si a lipsirii protocoaleloru de mosii (Grundbücher); aviticitatea inse apucase de a se desfiinta, cels puçinu in principiu; eara în catu pentru protocoalele de mosii, apoi de acelea nu sunt nici in Angli'a, si apoi eata ca din §. 58 alu noveloru statute de banca unguresca se póte vedé, cumuca lipsirea acelora nu se póte luá de pedeca la infintiarea bancei. Dupace cu tóte aceste comisiunea isi incheie lucrurile sale, gubernatorulu insarcinà pe dn. Gál, cá se si mérga cu operatulu la Vien'a, candu eata ca aceea di si óra sosese ordinațiune ministeriala, ca aceea comisiune se se desfaca si membrii ei se'si védia de alte lucruri . . . —

Dupa acésta se publicà si legea de aviticitate si legile cele aspre, despre care ne fú mai susu vorb'a, eara despre banca ipotecaria se observà o tacere profunda. Intr'aceea desdaunarea urbariala iutardiá fórte; eara executiunile de datorii se incepura. Mai tardiu au urmatu si despagubirea urbariala, se intielege inse cá numai in obligatiuni de statu, a caroru valóre la bursa nicidecumu nu s'a potutu sui mai nsu de 66 0/0, eara 34 0/0 a mersu in castigulu speculantiloru.

Acumu s'a incheietu si socotél'a desdaunarii, au mai remasu numai ceva resturi, cumu si despagubirea pentru dieciuele. Inse din tóte acelea despagubiri proprietarii nu s'au ajutatu mai cu nimicu. Agricultur'a in Transilvani'a este mai totu acolo unde a statu ea dupa a. 1848. Prosperitatea, progresulu, industri'a, comerçulu lipsescu. Si pentru cá tóte acestea se infloréscu, unde sunt capitalurile? Unde sunt acelea capitaluri eftine, pe care se le poti amortisá prin platirea de rente anuale. Nicairi. Legile cele aspre esecutive au singurulu resultatu, cá creditulu lipsescu, eara camatari'a este mai cumplita decatu oricandu altadata. Numai intinderea bancei unguresci de creditu ipotecariu ne mai póte ajuta, si acumu este timpulu, pentrucá se ne aratamu si noi (ardelenii), pre candu se apropie deschiderea adunarii generale. —

— Pana aici ar fi impartite ideile coprinse in articolulu anteu alu dlui Gál impreuna cu cateva date istorice destulu de interesante.

Articolulu II alu aceluasi patriotu coprinde pe lenga unele repetitiuni de mai nainte unu siru lungu de vaietari fórte doreróse asupra starii celei ticalóse mai vertosu a proprietariloru de pamentu din Ardealu, asupra saraciei si a nepotintiei de a scapá de aceeași, totu lucruri pe care noi inca le scimu, le cunóscemu, de care suferimu mai toti si pe care noi inca leamu enumeratu mai adesea in colónele acestoru foi, mai in scurtu lucruri despre a caroru esistintia nu se mai póte indoi nimini, incatu ni s'ar paré, ca ar fi de prisosu a le mai repeti aici din nou. Destulu atata, cá noi inca subscriemu tóta acea deductiune trista si durerósa a dlui Gál cu singur'a esceptiune de o impartasire a dumni-sale, care ne veni cu totulu neasteptata, si pe care o audimu acumu mai anteu dela dn. Gál, unde dice cá dílerii (muncitorii pe dí, napszamosok) din Ardealu au bani si de aceea nu voiescu a merge la lucru in mosiile proprietariloru! Noua ne vine se credemu ca acea impartasire este o simpla scapare din condeiu, pe care dn. Gál nu apucase a o corege mai nainte de a'si tramite manuscriptulu seu la redactiune. Audi minune, cá misera contribuens plebs din Ardealu are bani! Déca cineva ar díce ca o parte órecare a tieraniloru in a sa grósa nesciintia, in a sa semibarbaria indetulata cu fórte puçinu nu o mai taie mintea cá se'si castige si mai multu, séu a rabdá fóme si golatate decatu a merge la lucru imbrasd'a altuia, e, atunci, tréca ducase, amu díce si noi ca asiá ceva se mai póte, pentrucá si in Ardealu se afla mai multe soiuri de ómeni, dintre carii unii sémana a fi batuti si condamnatu de toti dieii, pentrucá se le placa o conditiune a vietii multu mai injosita decatu este a vietiuitoriloru necuventatóre.

Ceea ce merita a repeti mai de multe ori din ideile desfasurate in art. II alu dlui Gál este unde díce, cumuca in Transilvani'a afara de cativa fabricanti de spiritu (vi-

narsari, rachieri cu masinele lor), carii isi vëndu pe bani scumpi acea beutur'a nimicitóre de sanetate si nutritóre spurcatelor faradelegi intre poporulu nostru tieranu, nici o clasa de ómeni nu a trasu din portarea economiei de campu vrenu folosu atatu de mare, pentrucá se se póta numi bogatu; si cu tóte acestea natur'a pamentului, clim'a, atragerea frésca a poporului si impregiurarile lui financiale ceru, cá in Ardealu agricultur'a se fia celu mai comunu modu alu castigului si alu vietuirii. De alta parte earasi din tóte modurile vietuirii agricultur'a este supusa la cele mai multe fatige (osteneli), produptele aceleiasi sunt cele mai espuse la furia si nedreptatea eleminteloru, eara societatile asecurtóre alu caroru resultatulu din urma este a'si asigurá vietuirea si viitorulu fundatoriloru si alu administratoriloru proprii, prea puçinu potu adauge la conservarea si sporirea averii agricultoriloru, ale caroru spese nu mai voru a incetá niciodata.

Pentrucá tóte acestea rele se se indirepte, se cere multu, fórte multu, eara mai anteu de tóte capitaluri, pe care proprietariulu de mosia se le investéscu in pamenturile sale, prin care industri'a se nainteze, eara comerçulu se castige valóre dorita atatu produptelor de agricultura, catu si manufacturiloru si fabricatelor.

Este inse o mare diversitate intre capitalurile cerute de comerçiu si intre cele cerute de agricultura. Negutiatoriulu iti díce. Acum, in dílele acestea e timpulu meu; da'mi bani imprumutu oá se cumparu cutare marfa, se o ducu unde sciu eu spre a o vinde cu folosu, eara preste trei ori 6 luni iti renumeru capitalulu si interesele. Din contra proprietarii de pamentu dícu: Noi avemu trebuintia de capitaluri pre mai multi ani. Noi suntemu constrinsi a imbracă banii in cladiri noua, in desecari de balti, in sadiri de paduri si de vii, in o multime vite de prasila, cumu armasarii si epe, tauri si vaci, berbeci si oi scl. de cele mai bune soiuri; apoi din tóte acestea noi castigu curatu si siguru vomu vedé numai la 4—5 ani, prin urmare pana atunci nu ve potemu plati capetele, ci numai interesele si acelea inca usióre.

In Ardealu inse astadi precumu suntemu si ne aflamu, nu se capata nici bani eftini nici bani scumpi, nici pe terminu indelungatu nici pe altulu mai scurtu. —

(Va urma.)

● sloptitura dela margini, in centrulu „Sachsenlandului.“

(Urmare din Nr. 83.)

La art. 83 lit. f. trebue adaugatu „si Dieta“; art. 87 aru fi de a se modifica asia:

Pentru posturile de capitanu districtualu ori scaunalu si protonotariu*) va candida comitetulu resp. cate 3 individi pe timpu de 3 ani, si acestu actu de alegere se va substerne apoi principelui tierii spre confirmare.

Ref. fiscalu Hahn si membrulu com. Scheiber au fostu pentru nestramutata primire a §§-loru 1, 2, 8, 15, 18, 20, 29, 36, 40, 51, 80, 94, 100—111. *)

Presedintele Gr. de Popu si membrii Ciugudeanu si Ben, inse nu au fostu de asta parere, de aceea dara au propusu cá in §§. 1, 2, 15, 36 numirea de Sachsenland se fia delaturate priminduse de astadata in locui „Scaunele si districtele sasesci din Transilvani'a“, pentru ca Transilvani'a e tíera si estea sunt numai o parte intregítoria a ei.

Asemenea va trebui numirea de Universitatea sasésca sohimbata cu „Universitatea scaunelor si districtelor sasesci.“

*) Dupa principiu defiptu administratiunea de justitia va remané cu totulu despartita, si oficialii dreptati se aru denumi fara alegere. Asta aru fi in tóta privintia de doritu!

**) Citatele estea nu le voru puté intielege alti, pe depelinu, de catu aceia, cari fiindu interesati, si aru fi procuratu si proiectele resp. tiparite in limb'a germana si impartite pe la jurisdictiuni.

S'au fostu propusu din partea dep. G. P. intr'o siedintia a universitatii, cá asemenea proiecte momentóse se se tiparésca si in limb'a maioritatii locuitoriloru romani sel., dara ce se vedi; D. presied. a univ. fara de a se gandi multu respunse, ca limb'a oficiósa le è cea germana; apoi e ertatu de a traduce acelea proiecte si romanescu, ce in Mercuria negresitu se va intempla, — ad. D. presied. univ. séu cugeta oa „tiparitura cu scrisórea e totu un'a, séu ca presupune, ca in Mercurca cu timpu se va asiediá si unu tipariu, candu se va redicá beseric'a romanésca, care adi se afla intr'o stare neasemenabila rea! Dumnedieu se ne ierte!!

La art. 7 dupa cuvintele: in via legislatiuni prin — in locu de Universitate se priimesce modificarea „prin Dieta“, fiinduoa numai asta se póte privi de corpu legislativu.

Din §§. 18, 20, 29; 40 si 51 se remana conditiunea de-fipta in privinti'a unui censu anumitu, cu totul stersu.

Art. 80 aru avé se sune asia:

Fiesce care comuna dinpreuna cu pretoriulu va tramite la adunarile scaunale cate 2, eara orasiel libere cate 6 deputati — pentru ca numai asia vomu poté deveni la o apro-csimativa egala representatiune a intereseloru.

In § 94 cuvintele: Maioritate absoluta vor fi inlocuite cu uniculu cuventu „Maioritate“ §§. 100—111, cari dispunu despre Universitatea si comesu sasescu sunt cu privire la pre-misele generale a le comisiunei de prisosu.

II. La liniile fundamentale pentru organisarea admini-stratiunei si a justitiei: Ref. Hahn este pentru modificarea art. 5 ad 3, si 7 ad 6, si priimirea proiectului incolo nestrat-mutatu, estuia i sau alaturatu membrulu Schreiber; contra o-piniunei loru au fostu inse presiedintele comisiunei si mem-brii Ciugudeanu si Ben poftindu earasi numai cu maioritatea voturilor, cá conformu opiniunei loru desfasiurate la consul-tarea gen. a proiectului I — din art. 1 si 6 numirea de Sach-senland se fia cu totul delaturata, ca in art. 5 ad 3 aru fi de a mai primi urmatérelé cuvinte: „La asemenea cualifica-tiune va fi de a se considera servitiu mai indelungatu.“

§ 7 lit. c aru fi de intregitu intra colo „ca censurile pre-scrise voru trebui se le depune si estia.“ In § 56 in locu de Comesu natiunei sasesci aru veni „Reg. guvernul transilvanu“ prin urmare recursu din § 27 dela Comesu la reg. guvernul aru remané afara; si aru veni dela reg. guvernulu la in. can-celaria aulica. §. 36 cu art. 105 sta in directa contradicere de ce óra celu danteiu vorbesce despre compunerea instruc-tiunei pentru dep. universitatii si dietali, eara celu din urma díce apriatu, ca deputatii nu au de a priimi de locu instruc-tiuni, asia dara p. 6 din § 36 trebue delaturatu de totu. —

Forulu de apelatiune procreandu se nu se chiamo sasescu, ei simplicitér „a Sibiiului C. § 1.“

In locu de comesu cá presiedinte se fia numai presie-dinte § 2, in fine la § 4 se se determineze apriatu, ca atatu vicepresiedintele catu si consiliarii si secretarii forului apelo-riu se fia denumiti cu privire la ambele nationalitati de in. guvernul, fara propunerea universitatii si ca secretarii se vina intr'a VIII. elasa dietala. fiindu consiliarii intru a VI-a.

Mercurea in 10. Augustu 1862.

Gregoriu de Popu m. p. Carolu Hahn m. p. Nico-lau Ciugudeanu m. p. Juon Ben m. p. Schreiber m. p.

Va se díca comisiunea scaunului Mercurea de o parte nu recunósce competinti'a universitatii nici chiaru a scauneloru si districteloru sasesci de a se ocupa cu treburi legislatori deci-sivu, eara de alta parte cu scopu de a se impartasi si depu-tatii Mercurei la desbaterea acestoru proiecte de legi, cari ca atari se vor transpune la diet'a tierii, le dau totu de odata si doritele inviatiuni — se intielege, ca cu asemenea idei cu greu va reusi, inse vrendu cineva se isi faca datori'a nu totu-deaun'a póte se calculeze la favóre.

Severu celu Severu.

Brasiovu, 14. Noembre. „Kronst. Z.“ comunica dela Vien'a, ca gr. Toldalagy, presiedintele comitetului pentru dru-mulu de feru dela Oradea - Clusiu - Brasiovu la Buzeu a in-cheiatu in 9. Noembre in Vien'a contractu cu impoteritii dela reuniunea culturai germane din Berlinu, spre a scóte capita-lulu cerutu pentru linea numita, si contractulu se si impar-tasi cu ministeriulu de comerciu.

„S. B.“ adauge, ca reuniunea de susu ajutata de o so-cietate din Parisu a ascuratu unu capitalu de 80 milióne pentru linea acésta.

— Diurnalele ofic. ne publica ordinatiuni si legi financi-ari esite, cá eflu su din dasbaterile senatului imperialu si in-tarite de suveranulu, prin care se escrie contributiunea pe anulu 1863 deocamdata in mesur'a in care era si in an. tr. Se defige contributiunea de consumu pe liquide spirituóse atatu pentru importare catu si pentru producere, si legea fi-nantiara pe 1862 despre bugetu si acoperirea deficitului.

Oard'a de diosu, 30. Sept. Astadi avuramu noro-cire a venera pre Ill. Sa D. V. Presiedinte gubernialu V. L. Popu in locuinti'a bravului nostru posesoru Nicolau de San-doru, unde in onórea doritului óspe se dede o masa stralucita, la care luara parte mai multi intieleginti din pregiuru.

S. Nadosu 23, Oct. In 20. furamu nenorociti a fi cer-cati de unu tocu infricosiatu, care mistui 23 de case cu tóte edificiele apertinente si cu tóte ce era adunatu intrinsele. Fo-

culu esi din siur'a unui sasu, ai carti 6 cai 2 vaci si 10 rima-tori dearsera cu totul.

UNGARIA, Se pregatesce in Ungari'a a se midiuloci o conferintia pentru aplanarea deferintieloru ungaro-austriace privitóre la constitutiune, acumu pe Decembre, candu se va tiené adunarea generala a fundatoriloru bancei ipotecare ungu-resci, cá se decida, care momente din legile de 1848 prin dieta ungarúsea si care earasi din constitutiunea imperiala de Februariu prin legislatiunea austriaca ar fi de modificatu spre a midiuloci o invoire pe cale constitutionala.

— Senatulul imperialu totu continua desbaterile in caus'a intrebatiunei bancale si a bugetului, care in urma totu remase dupa cumu fú proiectata de comisiune. Factorii necesarii la adunarea unei legi in Austri'a nu sunt cá in Angli'a, unde ceea ce decretéza ambele case servesce de lege si trebue se se primésca cá atare, séu déca decide una casa de susu séu de diosu si primesce regele un'a din acestea decisiuni, ci in Austri'a si déca voru decide ambele case depinde totusi dela primirea ori neprimirea suveranului, cá se póta fi lege; — prin urmare póte senatulul imperialu totu desbate, si decide, ca totusi numai adaugerea vointii suveranului da putere de lege la cele decise séu mai bine consultate de elu, si intru acéstu punctu fundamentalu de constitutiune nu se prea in-voiescu autonomistii.

Chronica esterna.

ITALIA. Turinu, 9. Noembre. Discusione reportéza, ca Garibaldi se duse eri deminétia pe vaporulu Moncalieri la Pisa (in Toscana), spre a petrece iérn'a acolo.

Altu telegramu oficialu repórta ca in Capitanata s'au con-centratu o parte de briganti si a nevalitu asupra unui des-partiementu de soldati italieni, cari nu i putura resbate; si asia se tramisera alte trupe in contra bandistiloru burbonisti. — Italianii incopu earasi la actiune; unu batalionu cu nu-mire filoelini se infintieze si din partea gubernului afla, cá si canda cu resboiulu orientalu, ajutoriu in tóte ramurile, apoi acestu batalionu inscise pe flamurele sale revolutionarea Au-strieci. Mazzini inse emise o prochiatiune catra junimea Ita-liei, monitanduo, cá se nu se lese insielata de propaganda greco-italiana, pentruca acésta e protegéta de V. Emanuelu numai cu scopu, cá se departeze jun'a putere politica a Ita-liei, de care póta frica; ea deci se refuse amesteculu in tieri straine si se si tiena braciele gata pentru liberarea patriei sale de tirani si de straini. — Toti astépta numai deschiderea si deciderea parlamentului in caus'a italiana, romana si venetiana si credu, ca Ratazzi, insielalu de Napoleon séu va demisiona, séu se va arunca in braciele partitei actiunei, care sta pe lunga: „Rom'a séu mórté“

— Emigrantii maghiari din Itali'a inca se misca. Comi-tetulu loru centralu publicà decurundu una cerculare, prin care provóca pe toti emigrantii maghiari respanditi prin Itali'a si Françi'a, cá se si tramita adres'a la comitetu, pentruca se li se faca cunoscutu unu ce importantu, care ar fi, cá se se reorganise legiunea maghiara, si se pornésca supt comand'a lui Klapka la Greci'a. Se scrie din Parisu, ca planulu acesta s'ar fi si primitu si sanctionatu de catre gubernulu italianu, care inca a si aplacidatu lui Klapka salariu de generalu. Din Genua se reimprospeta acésta scire in urmarile ei, cumca in Sasari, localitate in insul'a Sardinia, se redica unu depusu pentru legiunea maghiara, care e menita pentru Greci'a, si adiutantulu lui Türr dimpreuna cu mai multi refugiti maghiari au si sositu cu vaporulu postalulu in Sasari.

Alta scire suna, ca Klapka si Türr ar fi chiamati la Gre-ci'a si ar fi respunsu greciloru, ca voru veni, numai se fia chiamati de gubernulu loru provisoriu.

„Garibaldi inse fú imbiatu de greci, prin una deputati-une, cu presedentur'a republicei eline. Elu multiumi si le a-promise, ca e gata a veni la Greci'a, déca voru avé lipsa de densulu spre a resbate pe turci. — Sorisori private din Turinu in S. K. reportéza, ca emigrantii au tienutu o adunare spre a aplanu diferentiele intre Kossuth, Klapka si Pulski, spre a si fusiona si contopi tendintiele. Kossuth, ad. o hiena in sinulu natiunei sale, cá tóte hienele altoru natiuni, — cari condusi de ambitiuni si patimasi si de spiritu de resbunare, conjura cerulu si pamentulu spre asi resbuna chiaru si de cei imor-mentati, — fora catu de pucina crutiare crescínésca, — si a nivela si umili tóte in giurulu seu, pentruca se póta fi des-pota alfa si omega, — nu crutià pe nimene, care nu se umi-lescu la planele lui; acumu inse affanduse parasitu si de in timii sei amici, isi veni in ori, ca fara amici si impreuna in-tielegere cu ei, remane de risu si si perde reputatiunea, deci se muia si demise la o transactiune, nu se scie de ce resortu.

FRANŢIA. Parisu, 4. Noembre. Ministrulu primariu alu Prusiei, D. de Bismark, dupa o conferire lunga, decoratu cu m. cruce a legiunei de onóre se re'ntorse in Berlinu, fara se fia strabatutu in publicu, cá ce arangementu fačia cu evenimentele germane va fi facutu cu Napoleonu. Destulu ca „Monitorulu ilu petrecù cu remasu bunu.

In caus'a Italiei se scie, ca acumu nu numai Rom'a ci si Turinulu a reieptatu propusetiunile midiolocitórie facute de catra Franci'a; si Itali'a crede, ca déca va prorumpe torentele Germaniei a se reversa, atunci mai curundu va avé lipsa Napoleonu de italieni, decatu italianii de Napoleonu.

Min. Drouin d'Lhuys incepù a se inaltia la politic'a conservarii regentiloru in contra revolutiunii popóraloru, cá ad. suveranii se'si unésca poterile in contra revolutiunii popóraloru; inse atunci principiulu neintreventiunei, recunoscutu si aপরatu de Franci'a si Angli'a nu mai póte susta; si intrevinirile potu incurca Europ'a si potu face, cá apoi principii se se incaiere ei unii cu altii si se profiteze in urma republicanismulu. — „France“ diurn. reactionariu repórta din Turci'a, ca Pórt'a a pretinsu dela greci, cá se desfaca corpulu voluntiriloru dela Voniti'a, dechiarandu, ca crearea lui e unu actu de dusimania flagranta in contr'a Turciei, care va si postá unu corpu de observatiune intre Janina si Tricala, si altulu la Monastiru facundu trebuintia.

In tre Françi'a si Spani'a se afla relatiunile mai apropiate. In Meccico gen. francu Forey desapróbà incordarile aventuri lui Almonte, care cá meccicanu se puse in capulu poporului si a popimei pentru a reactiva o monarchia din Meccico, si dede meccicaniloru voia prin votulu universalu a decide despre form'a gubernarii, ceea ce a desarmatu si animositatile Spaniei si ale Angliei si chiaru si ale Meccicaniloru republicani in catuva. Acumu Françi'a tractéza cu Spani'a, cá o putere mare européa, pentrucá in congresulu viitoriu europeanu se o póta folosi in interesulu seu si alu vitiloru romanice.

TIÉR'A ROMANÉSCA. „Monitorulu“ romanu publica urmatórea multiamita publica in obiectu prea interesantu:

„Onorabilulu D. Dimitrie Sturdi'a la Jasi!

D. A. T. Laurianu, bibliotecariulu statului, prin reportulu Nr. 12, face cunoscutu ministeriului cá Dvóstra ati binevoitu a oferi bibliotecei nationale din Bucuresoi o carte supt titlulu:

Antoniae Mariae Gratiani de Joane Heraclide Despota Valachorum Principe libri tres et de Jacovo Didascalo Joanis fratre liber unus. Varsaviae 1,759.

Acestu daru, fiindu de mare interesu pentru istori'a Romaniei, subsemnatulu se socotesce datoriu a ve esprima ale sale multumiri pentru frumós'a Dvóstra fapta, si ve róga, Domnule, se binevoiti a priimi incredintiarea inaltei sale considerari si stime.

Nr. 18,177. Oct. 13.

Ministru N. D. Racoviti'a.

Totu in Monitoriu citimu, ca M. Sa Domnulu cercetandu militi'a garnisónei din capitala a produsu cu cercetarile cele luate cu deamanuntulu in tóte partile cea mai placuta intiparire asupra corpuriloru militare, ear' M. Sa se convinse, ca amelioratiunile demandate pentru ostire justifica in rezultatulu seu neadormit'a sa ingrigire. — La reportulu si rogamintea ministrului de resbelu, gen. Florescu, M. Sa a decretatu, cá se se redice unu stabilimentu pentru soldatii invalidi, numitu „Cas'a de invalidi, care e destinatu a primi oficiri, suboficiri si soldatii raniti in resboiu séu atinsi de hóle grele ce nu se potu vindeca, cá prin acésta se se remunereze servitiile facute pentru patria. Pana acumu se destinara 60 locuri in cas'a de invalidi, dintre cari 3 pentru oficiri.

M. Sa Dómna Elena, patrinsa de spiritulu filantropicu, inca a daruitu spre scopulu acesta 300 galb. din propri'a sa caseta Eata esemplu de nobile fapte una dupa alta. Demna de a fi mama a unei natiuni ce insetéza dupa institutiuni si stabilimente neaparatu de lipsa.

— O suma mare de suditi straini a cerut a se primi suptu protectiunea legiloru romane si li se dede indigenatulu de mica naturalisatiune. De suptu protectiunea austriaca trecura mai totu germani si magiari in Oct. vro 22, elini 19, prasiani 9, scl. transilvani cá intrati in categori'a art. 6 din convent. de estradictiune — vr'o 9.

— O comisiune de juri in persónele, Ferechidi, Papiu II., T. Veisa, G. Costaforu, B. Boierescu, G. Cantacuzino, D.

P. Vioreanu, s'a asediatu pentru esaminarea concurentiloru la vacantele catedre din facultatea de dreptu in Bucuresci, la care concursu se voru admite numai Dri in drepturi, si operatele concursuale se voru face tóte in limb'a romana.

— Mosiele monastiriloru dise inchinate si apoi si cele numite brancovenesci se arendara cu licitatiune prin ministeriu. Impregiurarea, ca ministeriulu tienuse arendarea in localulu calugariloru greci si nu in cela alu ministeriului, o folosese diurn. „Ref.“ spre a imputa cu multa durere ministeriului, ca nu sustiene deajunsu védi'a nationale, ci facia cu grecii se facù prea descendentu intr'o cauza dorita si rechiama de totu romanulu si de statu, si 'i imputa si sfial'a cu care se pórtá fačia cu consului straini, cari n'au a se amesteca nemica in negótiile tierii interióre.

— Providenčia, o societate nationala pentru ascurarea in contra focului in Bucuresci, cu unu capitalu de 200,000 galbini impartitu in 4000 actii, s'a constituitu pe basea statuteloru intarite de gubernu. Presiedintele societatei e Pr. Costache Gr. Sutiú si membru primu grafulu Scarlatu Rosetti scl. Erá timpulu, cá se incépa si romanii din Principate a se folosi de binefacerile reuniuniloru diverse create in sinulu seu si care se atienteze mai deaprópea ingrigire de securitatea, prosperarea, luminarea si imbogatirea tierii, care cá o oue a fost tunsu si mulsa tot numai de straini, — cá una infanta ce nu póte fi fara gubernanta. —

145/trib.

2—3

E D I C T U.

Joane Zim'a gr. cath. din Király-Darolez comitatulu Satumarelu de 19 ani parasindusi cu necredentia pre consoci'a s'a legiuita Rachi'a Roza, gr. cath. locuitoare in Lapusiulu rom. prin aceste se provóca: cá intru unu anu dela datulu acestei publicari se se presentéze inaintea acestui tribunale Matrimoniale; ca-ci altucumu fara densulu se voru face si decide cele prin legi si canone prescise.

Datu din siedinti'a trib. Matrimoniale in 23. Oct. in Gherl'a tienuta.

Publicatiune de concursu.

Pe patru stipendia de 315 fl. pe doue de 84 si pe patru de 63 fl. totu in v. a., si tóte din fundatiunea Ramantiana, eara pe 1 de 52 fl. 50 cr. v. a. din fundatiunea Babiana. — Recurentii la aceste stipendia, voru avé pana in 1. Decembre a. c. dupa calendariala nou asi produce inaintea ordinariatulu metropolitanu greco-catholicu alu Albei-Juliei din Blasiu:

- Carte de Botediu, si de impunsu de versatu. —
- Testimoniu dela medicu despre starea sanetatei. —
- Adeverentia despre saracia — si:
- Testimoniu despre progresulu facutu in studia, si despre moralitate. —

Datu in Blasiu 1. Novembre 1862.

3—3

Dela Ordinariatulu Metropolitanu greco-catholicu.

Se face presciintiare de prenumeratiune la

Gazet'a Transsilvaniei si Fói'a

pentru *Minte, Anima si Literatura*

pe Noembre si Decembre cu 1 fl. 70 cr. m. a. inaintru si cu 2 fl. 70 cr. in afara, incepundu dela sosirea prenumeratiunei.

Totu asemenea se deschide prenumeratiunea si pe anulu viitoriu, pe sem. I. cu 5 fl. in laintru si cu 8 fl. m. a. inafara de Monarchia, pe anu cu de 2 ori pe atata. Gazet'a si Fóiea va esi cá si pana acumu.

On. DD. prenumeranti, ale caroru adrese s'au modificatu, se ni le tramita rectificcate pentru publicarea apromisa.

Respunsuri. K. E bine, si asia numai, potemu inainta. Gherla. H. Pentru fiacare publicare cate 30 cr. e numai taps'a timbrala, asia dara; — vomu vedé intr'unu modu. Nados G. S'a tramisu dela 1 Juliu si nu mai poti pretinde gratis. —

Cursurile la bursa in 14. Noemvre 1862 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 79	cr. v. a
Augsburg	—	—	120	75
London	—	—	121	40
Imprumutulu nationalu	—	—	82	45
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	71	20
Actiile bancului	—	—	791	—
„ creditului	—	—	222	10